

ANGLÈS

DESAPAREGUT

AUTORIA DESCONEGUDA / AMA - FONS CASES BARATES

ANGLÈS DESAPAREGUT

Emili Rams i Riera

 efadós®

ANGLÈS DESAPAREGUT

Col·lecció Catalunya Desapareguda

Primera edició: febrer 2022

© dels textos: Emili Rams i Riera

© del pròleg: Lluís Llagostera Falsetas

© de les fotografies: diversos autors

© de l'edició: Editorial Efadós

© de la col·lecció Catalunya Desapareguda: Editorial Efadós

EDITORIAL EFADÓS

Carrer d'Edison, 3 - Nau A
Polígon industrial Les Torrenteres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

Idea original, disseny i fotocomposició:

Editorial Efadós

Col·laboració:

Ajuntament d'Anglès

Amb el suport:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

Assessorament lingüístic:

M. Neus Doncel Saumell

Fotografia de la portada:

A. T. V. (Ed.) / AMA

Acrònims:

AEFC (Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya)
AMA (Arxiu Municipal d'Anglès)
AHG (Arxiu Històric de Girona)

978-84-18243-75-2

DL B-2308-2022

Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció prevista per la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics) - www.cedro.org

Índex

Pàg. 6

PRÒLEG

Cent anys d'imatges i records

Pàg. 8

INTRODUCCIÓ

El pòsit del temps

Pàg. 12

LA VILA VELLA

Aturonada i fortificada

Pàg. 84

LA URBANITZACIÓ DE LA PLANA

Els nous carrers

Pàg. 162

A REDÓS D'ANGLÈS

'Tempus fugit'

Pàg. 184

ÍNDEX ALFABÈTIC

Pròleg

CENT ANYS D'IMATGES I RECORDS

Lluís Llagostera Falsetas

Des de la prehistòria sabem que la majoria de civilitzacions han intentat deixar testimoni del seu pas amb imatges, escultures, gravats, mosaics, etc., i que, amb això, els humans van aconseguir crear vertaderes obres d'art. No va ser, però, fins al segle XVIII que l'ésser humà començà a intentar crear imatges d'una manera mecànica, només amb el suport de la tècnica i dels nous coneixements.

Va ser una etapa inicial, llarga i difícil, fins a arribar al

1826, quan Joseph Niépce aconseguí la primera imatge. L'any 1838, Louis Daguerre, perfeccionant el sistema, va presentar el primer procediment precursor de la fotografia, que s'anomenà *daguerreotip*. Durant la segona meitat del segle XIX es va continuar investigant fins a arribar, a finals de segle, a la pel·lícula fotogràfica que tots hem conegut durant molts anys.

Anglès té la sort, mercès a la seva dinàmica industrial, de poder disposar d'exemplars d'aquesta primera etapa en ferrotip i de notable qualitat. És una satisfacció poder-los reproduir en aquest volum gràcies al treball

pacient d'Emili Rams d'anys i panys de recollida de material, no solament d'Anglès, sinó de tota la comarca, i també gràcies al fet que l'Arxiu Històric Municipal és dipositari de més de 20.000 instantànies. Les imatges d'aquest volum en són una selecció que va des de la darrerria del segle XIX fins al darrer terç del segle XX.

Cent anys d'imatges que ens parlen de tot, de la gent, del poble, de les festes, del treball, de la indumentària i, sobretot, de l'evolució de la vila. Val la pena que les mirem detingudament i llegim amb atenció el resum de cada una. Nosaltres, que estem acostumats a crear i a guardar contínuament flaixos del nostre entorn, hem de comprendre i valorar que cada una d'aquestes fotografies era fruit d'un treball pacient i generalment costós. Gaudim-ne, doncs, i que aquest recull serveixi, també, com a material d'estudi per a les noves generacions.

TOMAS CARRERAS I ARTAU / AEFC - Fons TOMAS CARRERAS I ARTAU

Introducció

EL PÒSIT DEL TEMPS

Emili Rams i Riera

Aquest llibre està emmarcat en la col·lecció «Catalunya Desapareguda», una compilació de llibres fotogràfics que, a través de les imatges, reflecteixen els canvis espectaculars que ha sofert el nostre país durant els últims cent anys.

Hem pogut fer aquest recull de fotografies d'Anglès gràcies a la col·laboració inestimable de totes aquelles persones que en un moment determinat s'han

prestat a deixar-nos una o diverses fotografies antigues, o fins i tot espectaculars fons fotogràfics, o a voltes el que ens han portat han estat negatius que, amb paciència i al llarg de força anys, hem escanejat i desat a l'Arxiu Històric Municipal. A tots, moltes gràcies.

En aquest cas, la feina no ha estat cercar les fotografies que il·lustren aquesta publicació, sinó fer una tria d'entre milers de fotografies. Així, doncs, espero que gaudiu tant com jo ho he fet contemplant aquesta col·lecció d'imatges perdudes en el temps, algunes guardades en la

MARIA TARRÉS / Fons MARIA TARRÉS

EL TREN D'OLOT

Les primeres estacions del tren d'Olot que es van aixecar foren les d'Amer, i Anglès, que va ser el nucli originari on es va començar la construcció del traçat del tren d'Olot. Per sort, encara es conserva el vell edifici de l'estació, el moll o el traçat de les vies, que actualment s'han convertit en un passeig.

EDIFICIS FORA MURALLA

En aquesta pàgina, les cases de can Vilaró, cal Xaxo, can Rovirola, etc. a finals del segle XIX. Eren edificis situats fora la muralla que tancava la vila. Si bé algunes de les cases que es veuen a la imatge han desaparegut, encara es conserven les antigues escales que comuniquen el carrer de l'Empedrat amb el del Ter.

AUTORIA DESCONEGUDA / Fons EMILI RAMS

memòria i que estan fixades sobre paper. És el regust que ens deixa la pols del camí que hem fet i que s'acumula en el pòsit del temps.

Les primeres fotografies de què disposem sobre Anglès són ferrotips, és a dir, aquelles imatges que tenen aquell color groguenc, encara que en aquest llibre les veureu en blanc i negre. Són instantànies fetes a finals del segle XIX per fotògrafs professionals, dels quals, en la majoria dels casos, desconeixem el nom. També tenim la sort de disposar de nombroses postals fetes a principis del segle XX i editades per famoses editorials o de fotògrafs itinerants. Finalment cal esmentar els grans fotògrafs i fotògrafes professionals que tenim i hem tingut a la nostra vila, i els afeccionats, que també podreu veure

com han plasmat perfectament el paisatge, el costumisme, l'urbanisme i, sobretot, la gent de la nostra terra.

Per força, he hagut de fer una selecció, en què he intentat, en la mesura del possible, que quedés reflectit el canvi, físic, urbanístic i paisatgístic, que ha sofert l'espai en el qual ara vivim nosaltres. Per sort, encara podrem observar que el nostre estimat barri vell es manté d'una manera molt semblant al que fou en èpoques pretèrites; conservem-lo, doncs, i procurem que no ens el canviïn. També és interessant comprovar com ha canviat la moda amb el pas del temps i els costums i algunes tradicions; és llei de vida. En fi, espero que gaudiu en contemplar pàgina a pàgina el passat d'aquesta vila esplendorosa que és Anglès.

J. B. / AMA

LA VILA VELLA

Aturonada i fortificada

La vila d'Anglès està situada al nord-est de la comarca de la Selva, dins la vall de les Esglésies, i se'n troben referències escrites a partir de l'any 860. La vila vella s'enlaira sobre un turó situat al mig d'una plana molt fèrtil ubicada al sud de la desembocadura de la riera d'Osor en el riu Ter. Un castell terminat del vescomtat de Cabrera, aixecat damunt del turó, dominava la zona. El dia 18 de febrer del 1294, el rei Jaume II concedia a Ramon de Cabrera el dret de celebrar mercat i el mateix rei concedia al seu fill, Bernat de Cabrera, el dia 23 d'agost del 1321, poder celebrar fira mundina.

La vila vella està declarada Bé Cultural d'Interès Nacional. Una passejada pels seus carrers permet observar l'evolució que ha sofert l'arquitectura rural des de l'època medieval, passant pel gòtic, pel modernisme i pel noucentisme.

Un cop col·lapsat el centre històric a mitjan segle XIX, s'obriren nous carrers a la vall amb una arquitectura que va anar lligada a la transformació industrial que va viure la vila.

LES HORTES DESAPAREGUDES

A principis del segle xx es vivia una època de bonança econòmica a la vila d'Anglès; de mica a mica, els camps que envoltaven la vella població anaren desapareixent a mesura que la demografia creixia ràpidament i s'edificaven nous carrers a la plana. La inauguració de la primera fàbrica dels Burés l'any 1887, l'aplicació d'una agricultura i ramaderia més modernes, i l'explotació del bosc en aquells anys canviaren radicalment l'estructura socioeconòmica de la vila. L'any 1886, Anglès tenia 1.141 habitants; l'any 1900 passà a 1.626 i l'any 1979 ja en tenia 5.186. A partir d'aquesta data, l'evolució de la població s'atura, hi ha un petit retrocés i després torna a créixer lleugerament fins a arribar a uns 6.000 habitants en l'actualitat.

L. ROISIN (ED.) / AMA

